

สรุปผลการประชุม Corporate Registers Forum – Technical Workshop

หัวข้อ “การจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับอนาคต”

(Business e-Registrations for the Future)

จัดโดย the Accounting and Corporate Regulatory (ACRA) สาธารณรัฐสิงคโปร์

ระหว่างวันที่ 13-15 มีนาคม 2559

ที่มาของการประชุม

The Accounting and Corporate Regulatory (ACRA) สิงคโปร์ ในฐานะที่เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของ CRF มีความประสงค์ในการเชิญประเทศสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของ CRF (Corporate Registrars Forum) เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการจดทะเบียนธุรกิจ ขั้นตอน และระบบปฏิบัติการ ในรูปแบบของการเสวนาอย่างเข้มข้น โดยเน้นเนื้อหาเป็นพิเศษเกี่ยวกับ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความท้าทาย และแผนงานในอนาคตเกี่ยวกับการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ (Business e-Registrations) โดยการประชุมเสวนาครั้งนี้ จะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่าการจดทะเบียนธุรกิจรูปแบบใหม่ๆ ภายใต้เทคโนโลยีที่ทันสมัย จะมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจและช่วยกระตุ้นการเติบโตทางธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น โดย ACRA ได้เชิญผู้แทนของประเทศที่เป็นผู้นำด้านการจดทะเบียนธุรกิจ อาทิ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย รวมถึงประเทศที่เริ่มใช้ระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ประเทศแซมเบีย เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวด้วย

สรุปผลการประชุม

ในการประชุม Corporate Registers Forum – Technical Workshop ในครั้งนี้ ผู้จัดงาน (ACRA) ได้เชิญผู้แทนจากประเทศต่างๆ ที่มีการใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความรู้โดยมีการกำหนดหัวข้อในการแลกเปลี่ยนตามความสำเร็จของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเทศนิวซีแลนด์

ข้อมูลสำคัญ

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 2
2. เริ่มใช้ระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 (1999)
3. อัตราการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน คือ 99% (Online/Web/Mobile)
4. เป็นหน่วยงานด้านการจดทะเบียนแห่งแรกที่ได้รับ ISO 9001:2015
5. จำนวนการจดทะเบียนต่อวันอยู่ที่วันละ 4,000 รายการ และสอบถามทางโทรศัพท์ 400 สายต่อวัน

สรุปเนื้อหาการนำเสนอ

1. ประเทศนิวซีแลนด์เชื่อว่าความสำเร็จของการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ขึ้นอยู่กับการปฏิรูปกฎหมาย (Law Reform) ที่มีประสิทธิภาพ

2. ประเทศนิวซีแลนด์ยืนยันว่าก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการจดทะเบียนจะต้องมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง เพียงพอ และสม่ำเสมอ โดยประเทศนิวซีแลนด์นั้น ได้จัดสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจกับสำนักงานบัญชี สำนักงานกฎหมาย และผู้รับบริการล่วงหน้าเป็นปี ๆ ก่อนที่จะใช้ระบบ e-Registrations อีกทั้งในปัจจุบันยังจัดให้มีการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวเป็นประจำทุกปี ปีละหนึ่งครั้ง (ซึ่งมีแผนจะเพิ่มเป็นปีละ 2 ครั้งในอนาคต)

3. การเปลี่ยนแปลงระบบการจดทะเบียน ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย โดยประเทศนิวซีแลนด์ นายกรัฐมนตรีมีนโยบายชัดเจนว่าจะให้ดำเนินการด้วยระบบ e-Registrations ซึ่งในช่วงเวลานั้น ถือเป็นโอกาสดีที่หน่วยงานด้าน IT ของประเทศนิวซีแลนด์กำลังปรับเปลี่ยนองค์กรอยู่พอดี ทำให้สามารถดำเนินการพัฒนาระบบควบคู่กันระหว่างหน่วยงานด้านการจดทะเบียนกับหน่วยงานด้าน IT ไปพร้อมกัน

4. การจดทะเบียนของประเทศนิวซีแลนด์ ใช้ระบบ Digital Signature ที่จะมีเอกสารจำนวน 2 รายการที่ต้องการลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว โดยผู้จดทะเบียนมีความจำเป็นต้อง upload เอกสาร 2 รายการนั้น (ไม่ต้อง upload เอกสารทั้งหมด) มาที่หน่วยงานจดทะเบียนเพื่อตรวจสอบก่อนดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบเพียงว่ามีการลงลายมือชื่อในตำแหน่งที่ถูกต้องเท่านั้น ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที เพราะเจ้าหน้าที่จะไม่ตรวจสอบว่าเป็นลายมือชื่อของบุคคลที่แท้จริงหรือไม่

ทั้งนี้ ในที่ประชุมมีการเสนอความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

- ประเทศกัมพูชา ที่อนุญาตให้ผู้จดทะเบียนสามารถ upload เอกสารได้ แต่หลังจากนั้นจะมีขั้นตอนให้ผู้จดทะเบียนนำส่งเอกสารฉบับจริงมาทางไปรษณีย์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ upload เอกสาร

- เกาะเซนต์มาร์ติน เป็นกรณีเดียวกับประเทศกัมพูชา คือ เมื่อผู้จดทะเบียนส่งเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์เสร็จ ยังมีขั้นตอนกำหนดให้ผู้จดทะเบียนต้องเดินทางมาที่สำนักงานอีกครั้ง เพื่อนำส่งเอกสารต้นฉบับให้ตรวจสอบด้วย

การดำเนินการในอนาคต

ประเทศนิวซีแลนด์กำลังดำเนินโครงการ NZAU Connect ที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 (2013) ซึ่งเป็นความร่วมมือด้านการจดทะเบียนระหว่างประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย ที่สามารถจดทะเบียนธุรกิจครั้งเดียวแต่ดำเนินธุรกิจได้ในสองประเทศ โดยในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา มียอดการ download ข้อมูลจากระบบ IOS จำนวน 17,049 ครั้ง และจากระบบ Andriod จำนวน 4,516 ครั้ง ซึ่งในการค้นหาข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้หาข้อมูลจะมีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลของนิติบุคคลจำนวน 4.2 ล้านรายได้อย่างง่ายดาย (NZ 2.5 ล้านราย AU 1.7 ล้านราย)

ประเทศสิงคโปร์

ข้อมูลสำคัญ

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 1
2. ACRA (หน่วยงานด้านการจดทะเบียน) รวบรวมข้อมูลทางธุรกิจมากกว่า 1.7 ล้านรายการ

3. ACRA ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Services) จำนวน 271 รายการ

4. 72% ของนิติบุคคลในประเทศสิงคโปร์ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่

กฎหมายกำหนด

สรุปเนื้อหาการนำเสนอ

1. การปฏิรูประบบการจดทะเบียนของสิงคโปร์เน้นไปที่ 3 ด้านหลัก คือ

1.1 การปรับปรุงคุณภาพ

1.2 การลดระยะเวลา

1.3 การลดค่าใช้จ่าย

2. การออกแบบกฎระเบียบของสิงคโปร์ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังนี้

2.1 ต้องเข้าใจความต้องการพื้นฐานของผู้รับบริการอย่างถ่องแท้

2.2 กฎระเบียบจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ไม่น้อยกว่า 95%

2.3 จะต้องไม่นำขั้นตอนที่ทำด้วยมือเข้าสู่ระบบทางอิเล็กทรอนิกส์

2.4 ค่าใช้จ่ายต้องลดลง แต่ได้คุณภาพดีขึ้น

3. ความแตกต่างก่อนและหลังการใช้ระบบ e-Registrations ในสิงคโปร์

3.1 ค่าใช้จ่าย ลดลงจาก 1,200-35,000 เหรียญสิงคโปร์ เหลือ 300 เหรียญสิงคโปร์

3.2 การ update ข้อมูล ลดลงจาก 14-21 วัน เหลือ 30 นาที

3.3 การจดทะเบียน ลดลงจาก 14 วัน เหลือ 15 นาที

3.4 จำนวนเจ้าหน้าที่ ลดลงจาก 800 คน เหลือ 55 คน

3.5 จำนวนช่องให้บริการ ลดลงจาก 23 ช่อง เหลือ 3 ช่อง

4. ทั้งก่อนและหลังการใช้ระบบ e-Registrations จะมีการ workshop เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ

ผู้ประกอบการอย่างสม่ำเสมอ

การดำเนินการในอนาคต

1. มีโครงการขายข้อมูลนิติบุคคลให้กับสมาชิกเรียกว่าโครงการ i-shop แบ่งเป็น 3 ระดับ

1.1 Instant information – การขายข้อมูลให้กับบุคคลทั่วไป

1.2 Membership Service – การขายข้อมูลให้กับสมาชิก

1.3 Package Information – การขายข้อมูลแบบเหมารวม

2. การให้บริการข้อมูลทางโทรศัพท์มือถือ (ACRA On the GO)

3. การพัฒนาระบบการหาข้อมูลให้ง่ายและสะดวกขึ้น (Bizfile+ Online)

อย่างไรก็ตาม มีผู้สงสัยเกี่ยวกับแผนงานของ ACRA ในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber Security) ว่าจะต้องมีความเข้มงวดมากน้อยเพียงใด เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่ในระบบธุรกิจมีความสำคัญมาก จึงต้องได้รับการปกป้องอย่างเพียงพอและปลอดภัย

ACRA ตอบ ข้อมูลทางธุรกิจมีการป้องกันจากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ จึงขอให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลทางธุรกิจจะไม่ถูกอาชญากรทางคอมพิวเตอร์ (Cybertheives) ขโมยข้อมูลไปได้

2. การลงทุนพัฒนาระบบด้วยเงินจำนวนมหาศาลนี้ ถ้าเทคโนโลยีในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงไป การลงทุนนี้จะคุ้มค่าหรือไม่

ACRA ตอบ การลงทุนพัฒนาช่องทางผ่านโทรศัพท์มือถือมีต้นทุนสูง โดย ARCA ได้เลือกใช้ API และ XBRL เป็นผู้พัฒนาระบบ ทั้งนี้การลงทุนจะคุ้มค่าหรือไม่ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของผู้รับบริการเป็นหลัก

ประเทศแซมเบีย

ข้อมูลสำคัญ

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 97
2. เริ่มพัฒนาระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 (2014) และใช้จริงในเดือน พฤศจิกายน 2558 (2015)

สรุปเนื้อหาการนำเสนอ

1. ประเทศแซมเบียเชื่อว่าการใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์จะเพิ่มประสิทธิภาพการจดทะเบียนให้ดีขึ้น ลดระยะเวลาดำเนินการ ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มยอดผู้ใช้บริการ และการปกป้องข้อมูลนิติบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แต่เมื่อประเทศแซมเบียได้เริ่มใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วพบว่ามีปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น

- รูปแบบการชำระเงินออนไลน์มีปัญหา ไม่สามารถรองรับการชำระเงินได้ทุกที่
- ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา software มีราคาสูง
- ระบบ internet ไม่เสถียร
- เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เรื่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT)
- เจ้าหน้าที่ไม่ชอบความเปลี่ยนแปลง และเข้าใจผิดคิดว่าจะต้องสูญเสียงาน

3. การแก้ไขปัญหาในระยะเริ่มต้น จึงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและทำเท่าที่สามารถทำได้ เช่น

- ทำการสำรองข้อมูลไว้หลายแห่ง เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ
- จัดโต๊ะให้บริการทาง internet โดยเฉพาะ
- ยกเลิกการใช้กระดาษ watermark และไม่ให้เรียก Certificate เลย

4. การใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศแซมเบีย ต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่สามารถเร่งรัดได้ โดยสำนักงานจดทะเบียนได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มรับผิดชอบข้อมูลเก่ากับกลุ่มรับผิดชอบข้อมูลปัจจุบัน

การดำเนินการในอนาคต

คาดว่าจะพัฒนาระบบการชำระเงินผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

ประเทศฟิลิปปินส์

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 38
2. ปัจจุบันใช้ระบบ i-Register system ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนจาก 7 ขั้นตอน เหลือ 3 ขั้นตอน ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้อันดับ Doing Business ในปี 2017 ดีขึ้น
3. พยายามใช้ระบบ on-line ในทุกๆเรื่อง เช่น
 - Online name verification
 - Online Downloading form
 - i-view system เพื่อตรวจสอบสถานะและข้อมูลนิติบุคคล

ประเทศมาเลเซีย

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 18
2. ใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปี 2555 (2012) โดยหน่วยงาน SSM ซึ่งเป็นองค์กรด้านการจดทะเบียนธุรกิจ มีข้อมูลอยู่ในฐานข้อมูลประมาณ 1.6 ล้านราย
3. มีการตั้งโครงการ SSM ONE (Online Networking Entrepreneur) ในปี 2557 (2014) เพื่อให้ความรู้กับภาคธุรกิจและสร้างแรงบันดาลใจในการจดทะเบียนธุรกิจด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้อันดับ doing business ในปี 2015 และ 2016 ขยับขึ้นอย่างต่อเนื่อง
4. กฎหมายของประเทศมาเลเซียกำหนดไว้ชัดเจนเลยว่าต้องจดทะเบียนทาง Online
5. กรณีมีปัญหาด้านการชำระเงิน Online กฎหมายมาเลเซีย เปิดช่องให้ SSM สอบถามไปที่ธนาคารได้ ซึ่งธนาคารต้องให้ข้อมูลแก่ SSM จะปิดบังไม่ได้
6. การจองชื่อนิติบุคคลมีความคล้ายคลึงกับการจองชื่อของประเทศไทย เนื่องจากคำบางคำใช้จองชื่อไม่ได้ เช่น Royal, Prince และจะใช้ชื่อซ้ำกันไม่ได้

การดำเนินการในอนาคต

1. ทบทวนกฎหมายปี 1956 ให้รองรับ “Online Businesses”
2. หาวิธีลดอุปสรรคเรื่องของหลักเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

เขตปกครองพิเศษฮ่องกง

1. เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Ease of Doing Business 2016 ในลำดับที่ 4
2. ใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปี 2554 (2011)
3. ผู้รับบริการจะรับ Certificate ภายใน 1 ชั่วโมง
4. รับผิดชอบนิติบุคคลท้องถิ่นจำนวน 1.3 ล้านราย และนิติบุคคลสัญชาติอื่น 10,089 ราย
5. การจองชื่อ จะอนุญาตให้ใช้ชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาจีนเท่านั้น ซึ่งบริษัทอาจมีชื่อทั้ง 2 ภาษาก็ได้ เรียกว่า “Bilingual Company names”

6. การรับจดทะเบียนนิติบุคคลที่มี 2 ชื่อเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากในฮ่องกง เพราะตัวอักษรจีนมีวิธีการเขียนหลายแบบ รวมถึงมีปัญหาเรื่อง Fonts ด้วย

7. การตรวจสอบชื่อนั้น จะตรวจว่าภาษาอังกฤษและภาษาจีนเข้ากับบริษัทอื่นหรือไม่เท่านั้น แต่จะไม่ตรวจว่าชื่อภาษาอังกฤษและภาษาจีนนั้นมีความหมายตรงกันหรือไม่

การดำเนินการในอนาคต

ทบทวนกฎหมายด้าน IT

สาธารณรัฐมอริเชียส

1. เพิ่งเริ่มใช้ระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2559 (2016)
2. การ cleansing ข้อมูลนิติบุคคลของมอริเชียส ใช้เวลา 3 ปี โดยต้อง scan ไฟล์มากกว่า 125,000 ไฟล์ ซึ่งจะเลือกแต่ไฟล์รายการที่สำคัญ เช่น หนังสือบริคณห์สนธิ ข้อบังคับ และงบการเงิน ส่วนรายการอื่น ๆ ไม่ได้ scan เก็บไว้ แต่เก็บแฟ้มทั้งหมดไว้ด้วย

อาบูดาบี (ADGM Registration Authority)

1. เป็นองค์กรเกิดขึ้นใหม่ ซึ่งยังไม่มีข้อมูลในอดีต
2. มีแนวคิดเรื่องระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ปี 2557 (2014) โดยเริ่มพัฒนาระบบในเดือนมิถุนายน 2558 (2015) ปัจจุบันยังอยู่ในช่วงกลางของการพัฒนา ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ
3. การจดทะเบียนจะมีทั้งระบบการยื่นเอกสารแบบฟอร์มทั่วไปควบคู่ไปกับการยื่นทาง on-line ซึ่งการยื่นทั่วไปจะใช้เวลา 2-3 วัน ส่วนทาง on-line จะใช้เวลาน้อยกว่านั้น โดยหากเอกสารมีปัญหา จะมีกระบวนการให้เรียกเอกสารเพิ่มเติมได้
4. การจดทะเบียน on-line จะเปิดช่องให้ชำระเงินผ่านทาง on-line ได้ด้วย เช่น การชำระเงินผ่านบัตรเครดิตหรือการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

สรุปผลการประชุม

การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความท้าทาย และแผนงานในอนาคตเกี่ยวกับการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ (Business e-Registrations) ณ ประเทศสิงคโปร์ในครั้งนี้ ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างดี ได้เรียนรู้ประสบการณ์ของประเทศอื่นทั้งที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์กับการพัฒนาระบบการจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ พร้อมทั้งได้รับความรู้ในด้านอื่นๆด้วย ดังนี้

1. **ด้านการเตรียมความพร้อมสู่ระบบ E-Registration** กรมฯ ควรเตรียมความพร้อมและเริ่มต้น ทบทวนการดำเนินงานของกรมฯ ว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใดในการปรับเปลี่ยนระบบ จากการจดทะเบียน รูปแบบปกติสู่การจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ความพร้อมดังกล่าวนี้ควรรวมถึง การให้ข้อมูล การถ่ายทอด ความรู้ การประชาสัมพันธ์ และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการ

2. **ด้านระบบการสำรองข้อมูล** กรมฯ ควรทบทวนการสำรองข้อมูลการจดทะเบียนทาง อิเล็กทรอนิกส์ว่ามีความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉินไว้เพียงพอหรือไม่ เพราะจากประสบการณ์ของประเทศแซมเบีย ทำให้มั่นใจได้ว่าความผิดพลาดทางระบบจดทะเบียนทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การแก้ไขปัญหาในสภาวะฉุกเฉิน การตัดสินใจ และการมีมาตรการที่ดีพอในการรองรับภาวะฉุกเฉิน ย่อมจะเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี

3. **ด้านการพัฒนาอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ Ease-of Doing Business** ตระหนักว่าประเทศต่างๆ นั้นให้ความสำคัญกับการจัดอันดับดังกล่าวเป็นอย่างมาก โดยมีการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการในการเริ่มต้นธุรกิจให้มีขั้นตอนที่ลดน้อยลง ซึ่งแต่ละประเทศต่างมุ่งมั่นที่จะขยับอันดับของตัวเองให้มี ลำดับที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน ดังนั้นประเทศไทยจึงควรระมัดระวังว่าประเทศที่มีอันดับต่ำกว่าอาจแซงหน้าไปได้ หาก ประเทศไทยขาดการพัฒนาประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. **ด้านความร่วมมือกับองค์กรการจดทะเบียนระดับนานาชาติ** ได้เห็นประโยชน์ของความร่วมมือ ในระดับนานาชาติด้านการจดทะเบียน ที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สามารถนำประสบการณ์และ ปัญหาที่แต่ละประเทศได้พบเจอมาเป็นแบบอย่างให้กับประเทศไทยได้ ดังนั้น การสนับสนุนให้บุคลากรของกรมฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานระดับนานาชาติย่อมเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาบุคลากรของ กรมฯ อีกช่องทางหนึ่ง

นายภาคภูมิ ว่องสันตติวานิช
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
ผู้จัดทำรายงาน

นายโกมล นมรัักษ์
ผู้อำนวยการกองทะเบียนบริษัทมหาชนและธุรกิจพิเศษ
ผู้ตรวจรายงาน

รายชื่อประเทศที่เข้าร่วมประชุม

1. ประเทศไทย
2. ประเทศสิงคโปร์
3. ประเทศมาเลเซีย
4. ประเทศกัมพูชา
5. ประเทศเมียนมาร์
6. ประเทศฟิลิปปินส์
7. เขตปกครองพิเศษฮ่องกง
8. ประเทศติมอร์-เลสเต
9. ประเทศนิวซีแลนด์
10. ประเทศมัลดีฟฟ์
11. ประเทศศรีลังกา
12. ประเทศกาตาร์
13. ประเทศมองโกเลีย
14. ประเทศแซมเบีย
15. ประเทศรัสเซีย
16. ประเทศตุรกี
17. สาธารณรัฐมอริเชียส
18. หมู่เกาะชามัวร์
19. หมู่เกาะโซโลมอน
20. เกาะเซนต์มาร์ติน
21. ประเทศเซียร์ราลีโอน
22. ประเทศสหรัฐอเมริกา (อาบูดาบี)
23. เขตปกครองตนเองเจอร์ซีย์

